

ASSOCIACIÓ
INTERNACIONAL DE
**Ciutats
Educadores**

DECLARACIÓ FINAL DEL CONGRÉS INTERNACIONAL DE CIUTATS EDUCADORES GRANOLLERS DEL 26 AL 29 DE MAIG 2026

La celebració del Congrés, malgrat el context mundial de grans tensions polítiques i fins i tot greus conflictes bèl·lics, ha transcorregut en un clima pacífic, participatiu i constructiu entorn dels valors propis de la Carta de Ciutats Educadores. Aquest clima s'ha concretat en la pràctica d'un diàleg plural, obert i sincer per part de les **141 ciutats** i pobles de **15 països**. El resultat dels múltiples intercanvis d'idees i experiències a llarg d'aquests dies es completa amb aquesta Declaració Final com a síntesi de les principals aportacions del conjunt de congressistes.

La Carta de Ciutats Educadores és el marc de referència de les trobades entre ciutats i pobles de l'associació compromeses amb l'educació, la pau i el benestar de totes les persones. Atesa la complexitat i duresa del context mundial, la Carta es revela especialment necessària; el seu Preàmbul alerta del *"perill de les derives populistes que dificulten (...) la vida, la confiança democràtica i la pau mundial"*; i, més endavant, l'esment del *"perill de radicalització i d'enfrontaments violents"*, que malauradament la realitat recent ha confirmat. El Principi 3 proposa clarament *"l'educació en la diversitat per a la comprensió, la cooperació solidària internacional, el reconeixement i el respecte dels pobles indígenes i altres ètnies objecte de discriminació, i la pau al món"*, principi de forta vinculació amb algun dels eixos de treball del Congrés. També el Principi 20, que tanca la Carta, emmarca bé les activitats del Congrés quan diu: *"La ciutat educadora conscienciarà sobre la interdependència de les dimensions local i global que plantegen els reptes mundials"*.

En aquest context mundial, les Ciutats Educadores poden i volen, tal com s'ha evidenciat en el Congrés, actuar com a contrapès pacificador, dialogant i constructiu dels valors i drets humans.

El títol general del Congrés, "Educació i cultura a la ciutat: comunitat, sentit crític i creativitat", se centra en el principi 4 de la Carta, que assenyala la importància de promoure *"el dret a la cultura i la participació de totes les persones i, en especial, d'aquells col·lectius en situació de major vulnerabilitat, en la vida cultural de la ciutat com a via d'inclusió, de foment del sentiment de pertinença i de bona*

convivència”. Una participació que inclou la contribució de la ciutadania a una cultura viva i canviant, l’estímul de la creativitat i el suport a iniciatives culturals, tant d’avantguarda com de cultura popular.

Així, aquest Congrés proposa que els grans valors de l’educació i la cultura es facin reals a la ciutat per tres vies concretes, atès que l’educació i la cultura no es practiquen en el buit, sinó necessàriament i feliçment en comunitat; i perquè la comunitat no esdevingui opressiva, necessita el sentit crític de les persones que la conformen; i, finalment, davant dels grans reptes sociopolítics actuals i, especialment, davant de l’accelerada disrupció tecnològica que vivim, és imprescindible la creativitat, aquella que ens singularitza com a persones davant del perill de control i homogeneïtzació dels dos grans poders emergents al món: la intel·ligència artificial, especialment la generativa, i el big data.

El primer dels eixos treballats al Congrés és el referent a la ciutat com a comunitat. La pura acumulació o agregació de persones en un mateix espai urbà, sense consciència ni condicions de veritable comunitat no fa ciutat, fa magatzem. La comunitat i, per tant, la veritable ciutat existeix quan totes les persones se senten formant part real d’un “nosaltres” comú i acollidor, on cada persona es veu reconeguda sense reserves i veu també respectat el seu “dret a la ciutat”. Tant el ple sentit d’un “nosaltres” comú i acollidor com el “dret a la ciutat” de cada persona són incompatibles amb discriminacions, desigualtats i exclusions. Les Ciutats Educadores valoren la pluralitat en igualtat i la inclusió de totes les persones en un clima de diàleg, participació i intercanvi d’idees, valors i formes culturals diverses però no enfrontades. A més, reconeixen que la vida humana és ecodependent i interdependent: per existir ens hem de fer càrrec els uns dels altres; hem de potenciar i estimular la cura i fer-ne corresponsable la societat en el seu conjunt.

El segon eix s’ha centrat en la promoció d’una ciutadania crítica. La comunitat ben constituïda ha d’evitar el risc de confondre la igualtat amb una homogeneïtat tal que acabi limitant la llibertat i la iniciativa dels seus components. Una de les claus que garanteix la llibertat de les persones, avui també especialment amenaçades per la sobreinformació i la manipulació constant de les grans plataformes tecnològiques, és la seva formació en el pensament crític. L’adjectiu “crític” no respon a l’actitud de disconformitat sistemàtica amb tot –que és de fet justament *acrítica* perquè no valora diferències i matisos- sinó que respon a una disposició analítica de la informació i de l’entorn que busca matisos, distincions i diferències, i que sospesa raons a favor i en contra de tot; per tant, dialoga amb arguments i no dogmatitza, ni desqualifica amb exabruptes ni insults. El pensament crític es basa en criteris i interpretacions raonables, no només en dades; incorpora la relació amb el context com a condicionant principal de tot fet humà i social. Educar el pensament crític és, ni més ni menys, que educar la llibertat.

El tercer eix dels treballs ha centrat l'atenció en la condició creativa de les persones i de la ciutat. La creativitat és un concepte que es pot comprendre bé en contrast amb els seus contraris, que serien la inacció, la repetició o la còpia. Si la persona no actua, o si només repeteix i copia, esdevé un ésser passiu i sense singularitat ni perfil propi; és a dir, s'assembla a un objecte mort o inconscient, lluny de la seva condició de subjecte viu i conscient. No és concebible una veritable ciutat constituïda per éssers passius, repetitius i meres còpies els uns dels altres: tornariem a la noció de ciutats-magatzems d'objectes.

La creativitat, doncs, en positiu es pot entendre com una disposició activa, generadora d'iniciatives que busquen l'expressió de la pròpia manera de veure el món i de formes de vinculació comunitària singulars i estimulants. La creativitat ens garanteix, com a persones i com a comunitats, la independència en relació a velles inèrcies mentals i prejudicis; els nous reptes que vivim requereixen també de solucions creatives i l'acció conjunta dels governs locals i de la ciutadania. Per això, promoure programes que reforcin les capacitats creatives de la ciutadania contribuirà a generar capital social.

Per tot plegat, les ciutats i pobles participants al XVIIIè Congrés Internacional de Ciutats Educadores celebrat a Granollers el maig de 2026 aspirem a viure en un món progressivament més just i pacífic, basat en els objectius següents:

- 1) Fomentar l'educació i la cultura per assolir comunitats que, des de la seva diversitat interior, assegurin la cohesió social, el diàleg intercultural i la inclusió de totes les persones, sense discriminacions, en un projecte de convivència democràtica.
- 2) Treballar educativament i culturalment el pensament crític de la ciutadania com a garantia de llibertat dins la ciutat i d'autonomia i preservació dels drets humans i dels nous drets digitals, davant l'amenaça de control de les plataformes tecnològiques d'intel·ligència artificial generativa i del big data.
- 3) Animar la creativitat de totes les persones, associacions i institucions, des de totes les instàncies educadores i culturals de les ciutats, per garantir una plenitud vital com a subjectes amb perfil propi i amb iniciativa, capaços de millorar amb imaginació la vida personal i la convivència social i de fer front als reptes globals que vivim.

Per a això, ens comprometem a:

- Generar espais de trobada que afavoreixin el diàleg intercultural entre diferents comunitats culturals, religioses i lingüístiques.

- Impulsar iniciatives comunitàries que contribueixin a construir sentit de comunitat, on es reconguin i respectin les diferències i es fomenti un sentiment de pertinença compartida.
- Fomentar iniciatives de resolució de conflictes socials, la mediació comunitària i la promoció d'una cultura de pau a través del diàleg.
- Fomentar projectes que celebrin la diversitat i la pluralitat, mostrant com aquestes característiques enriqueixen la vida urbana i contribueixen a la identitat de la ciutat.
- Impulsar iniciatives educatives i culturals que abordin i busquin reduir les desigualtats i els processos d'exclusió i segregació, promovent polítiques i accions que beneficiïn tota la comunitat.
- Formar en participació promovent espais de diàleg on les persones puguin expressar les seves idees, escoltar diferents punts de vista i aprendre a argumentar de manera respectuosa i fonamentada.
- Fomentar la participació ciutadana en la transformació de l'entorn urbà, mitjançant projectes que reforcin la democràcia participativa i la construcció col·lectiva de la ciutat, actuant de manera activa davant l'actual crisi ecosocial en què ens trobem.
- Promoure el pensament crític i la reflexió sobre la informació que consumim, abordant el fenomen de la desinformació i formant la ciutadania per qüestionar i analitzar les fonts de coneixement.
- Fomentar la creativitat ciutadana a través de tallers, activitats i programes que permetin a la ciutadania explorar i desenvolupar el seu potencial creatiu.
- Impulsar models d'educació transformadora que combinin creativitat i innovació en diferents contextos, com ara projectes comunitaris, tecnològics o culturals.
- Crear plataformes o espais col·laboratius que facilitin l'intercanvi de coneixements, experiències i bones pràctiques, enfortint la creativitat col·lectiva.
- Promoure iniciatives de cocreació entre la ciutadania i els centres culturals del municipi, on artistes, joves i persones adultes puguin expressar-se, experimentar i compartir les seves idees creatives.
- Impulsar iniciatives creatives per afrontar reptes urbans a través de laboratoris de cocreació on ciutadania i govern local puguin reflexionar sobre el seu entorn i compartir propostes creatives.